

Nr 90.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 59 § lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.
(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 359, av herr *Andersson* i Leabo m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte antaga det av 1929 års vägsakkunniga framlagda förslaget om ändrad lydelse av 59 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt besluta att denna ändring skall träda i kraft den 1 januari 1934.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, hänvisas till motionen.

Enligt 59 § i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 28 september 1928 (S. F. S. nr 411) och lag den 13 juni 1930 (S. F. S. nr 263), skall vägskatt utgå efter vägfyrk med iakttagande därav, att jordbruksfastighet påföres en vägfyrk för varje etthundra kronor av taxeringsvärdet, att annan fastighet påföres en vägfyrk för varje etthundrafemtio kronor av taxeringsvärdet, samt att inkomst påföres en vägfyrk för varje femton kronor därav; dock med iakttagande att vad som icke uppgår till hel vägfyrk bortfaller.

Den nuvarande fördelningen av vägskattebördan, som i huvudsak infördes år 1927, innebär, att fastigheterna och särskilt jordbruksfastigheterna äro avsevärt högre beskattade än den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Repartitionstalet i fråga om den kommunala fastighetsskatten, om man sätter repartitionstalet för inkomst till 1, är (bortsett från jordbruksfastighets skogsvärde) 0,05, d. v. s. man skattar som om man haft en inkomst av 5 procent på fastighetens taxeringsvärde. Enligt väglagens ovan angivna repartitionsbestämmelser blir den inkomst från fastighet, som enligt kommunalskattelagen anses beskattad genom fastighetsskatt, i fråga om vägs katt beskattad för jordbruksfastighet tre gånger och för annan fastighet två gånger hårdare än i fråga om vanlig inkomst. Före år 1927 var vägs katten för jordbruksfastigheterna förhållandevis ännu högre.

1929 års vägsakkunniga hava i sitt den 31 augusti 1932 avgivna betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt m. m. (statens offentliga utredningar 1932: 21) uttalat, att de nu gällande reparti-

Bihang till riksdagens protokoll 1933. 10 saml. Nr 90.

tionsgrunderna icke kunde anses svara mot rättvisans och billighetens krav. I betraktande av vägarnas stora betydelse för alla grupper av skattebetalare, såväl fastighetsägare som andra, framstode fördelningen av vägbördan som en uppenbar orättvisa mot de förra. Vägtrafiken utgjordes numera till allra största delen av automobiltrafik, och torde denna trafik icke tillgodose fastighetsägarnas intressen i stort högre grad än övriga medborgares. Vägarna användes allt mer i genomgångstrafik, ofta av yrkesmässig art. Genom dessa förändringar i trafikförhållandena hade fastighetsägareintresset med avseende å vägarna mer och mer trängts i bakgrunden. Jordbruksfastigheternas hårda belastning hade vid vägskattefrågans tidigare behandling motiverats icke blott därmed, att vägarna ansetts äga synnerlig betydelse för dessa fastigheter, utan även och i icke obetydlig grad med den omständigheten, att jordbrukarna fått utgöra sin andel av väghållningsbesväret huvudsakligen in natura. Då även i sistnämnda hänseende numera inträtt helt ändrade förhållanden, förelåge häri ett ytterligare skäl för jämkning av repartitionstalen.

De sakkunniga hava uppgivit, att de vid behandling av frågan om grunderna för vägs kattens utgörande funnit sig böra taga i noggrant övervägande det från jordbrukarhåll med alltjämt växande styrka framförda kravet på vägbördans fördelning så, att full likställighet vunnnes mellan jordbruksfastighet, annan fastighet och inkomst, varmed torde åsyftas vägs kattens utgörande efter de grunder, som gälla i fråga om den allmänna kommunalskatten. Bland de sakkunniga hade å ena sidan den meningen gjorts gällande, att en dylik fördelning av vägs kattebördan vore i princip befogad, medan å andra sidan ansetts, att fastigheterna allt fort ägde ett visst särintresse med avseende å vägarna, som motiverade en något drygare vägs kattbelastning å dessa än å andra skatteobjekt. Då vägs kattens utgörande enligt de allmänna kommunalskattegrunderna skulle medföra en plötslig, synnerligen genomgripande förändring i bestående skatteförhållanden, något som anses böra undvikas, hava de sakkunniga emellertid enhälligt stannat vid att föreslå en till sina verkningar mindre långt gående ändring av vägs kattegrunderna.

I de sakkunnigas förslag till lag om vägdistrikt har i nu ifrågavarande avseende föreskrivits, att vägs katt skall utgöras i förhållande till antalet påförda särskilda vägs katteskronor och vägs kätteören. Dylika skatte kronor och skatteören skola påföras på grundval av antalet kommunala skatte kronor respektive skatteören sålunda, att för varje skatte krona och skatteöre, som påförts någon såsom underlag för kommunal fastighetsskatt, påföras honom en och en halv vägs katteskrona respektive ett och ett halvt vägs kätteöre samt att för varje skatte krona och skatteöre, som påförts någon såsom underlag för kommunal inkomstskatt, påföres honom en vägs katteskrona respektive ett vägs kätteöre. De i fråga om vägs katten föreslagna repartitionsgrunderna innebära alltså, att fastigheterna få bära en icke oväsentligt större andel i vägs kattebördan än i den kommunala skattebördan. Vid jämförelse däremot

med den nuvarande vägbeskattningen komma fastigheterna i åtnjutande av en högst betydande skattelindring.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle den nya lagen om vägdistrikt träda i kraft den 1 januari 1936. För att emellertid den förändring med avseende å vägskattebördans fördelning på olika beskattningsföremål i utjämnande riktning, som enligt förslaget skulle inträda, må komma till stånd snarast möjligt, hava de sakkunniga ansett påkallat, att förändringen i vägskattegrunderna inträder tidigare. I sådant syfte föreslå de sakkunniga den ändringen i 59 § av nu gällande väglag, att i stället för att jordbruksfastighet nu påföres en vägfyrk för varje 100 kronor av taxeringsvärdet och annan fastighet en vägfyrk för varje 150 kronor av samma värde all fastighet skall påföras en vägfyrk för varje 200 kronor av taxeringsvärdet. De sakkunniga framhålla att genom denna ändring praktiskt taget samma fördelning av vägskattebördan vinnes, som enligt de härutinnan föreslagna bestämmelserna i lagen om vägdistrikt, och föreslå att ändringen av 59 § väglagen skall träda i kraft den 1 januari 1934.

Över de sakkunnigas betänkande hava yttranden avgivits av, bland andra, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, kammarkollegium, statskontoret, domänstyrelsen, riksräkenskapsverket, chefen för generalstaben, lantbruksstyrelsen, byggnadsstyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, svenska järnvägsföreningen, lotsstyrelsen, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser (efter hörande av landstingens förvaltningsutskott, vägingenjören, magistrater, stadsstyrelser och stadsfullmäktige ävensom vägstyrelser och vägghållnings-skyldige å vägstämma) samt svenska vägstyrelsernas förbund.

I flertalet av de avgivna yttrandena har någon erinran icke framställts mot de sakkunnigas förslag ifråga om grunderna för vägbeskattningen. Åtskilliga myndigheter hava uttryckligen förklarat sig finna de sakkunnigas förslag vara väl avvägt. Lantbruksstyrelsen har i sådant hänseende framhållit, att det otvivelaktigt förelåge reella skäl för att fastighetsägarna skulle bära en relativt något högre andel i kostnaderna för vägunderhållet än andra skattskyldiga, men att det å andra sidan måste anses billigt, att jordbruksfastigheterna, som förr på ganska naturliga grunder fått bära en relativt mycket hög andel av kostnaden för vägunderhållet, rättvisligen borde få tillgodonjuta lindring i detta avseende. Liknande synpunkter hava framhållits av, bland andra, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands och Kopparbergs län. Riksräkenskapsverket har funnit den av de sakkunniga föreslagna nedsättningen av fastigheternas andel av vägskattebördan tillsvidare böra godtagas. En liknande ståndpunkt har intagits av kammarkollegium, som ansett, att den gamla uppfattningen om vägarnas nytta och behövlighet huvudsakligen för fastigheterna icke längre kunde med fog försvaras men att det icke utan fog kunde göras gällande, att en nedsättning av fastigheternas vägskattebörda till likställighet med inkomst borde, för undvikande av alltför genomgripande förändringar i bestående skatteförhållanden, ske i

etapper. Från ett flertal vägdistrikt hava krav framförts på en sådan fördelning av vägbördan, att full likställighet vunnnes mellan jordbruksfastighet, annan fastighet och inkomst. Svenska vägstyrelsernas förbund har också funnit anledning saknas att beskatta inkomst av fastighet högre än annan inkomst. Åtskilliga länsstyrelser, såväl i Norrland som i södra Sverige, hava förordat, att vägskatten borde utgå efter samma grunder som den allmänna kommunalskatten utan någon förhöjning för fastigheterna. Under det att sålunda många ansett de sakkunnigas förslag icke bereda fastigheterna full rättvisa, har endast från enstaka håll ifrågasatts, huruvida icke genom förslagens genomförande ett alltför stort övervältrande av skattebördan på inkomsttagarna komme att ske. Länsstyrelsen i Blekinge län, som funnit vad de sakkunniga anfört till stöd för sitt förslag tala för en omläggning av vägskattebördan i den av de sakkunniga föreslagna riktningen, har emellertid ifrågasatt, huruvida de anförda skälen utgjorde tillräcklig grund för en så stor överflyttning av vägskattebördan, som de sakkunniga föreslagit. Vidare har länsstyrelsen i Uppsala län, som funnit befogat, att för vägskattebördans fördelning särskilda, från grunderna för kommunalskatten till primärkommunerna avvikande regler skulle vara gällande, uttryckt tvekan om lämpligheten av att redan nu, så kort efter genomförandet av senaste ändring i grunderna för vägskattens utgörande, skrida till omläggning av dessa grunder, synnerligast som frågan om den kommunala beskattningen vore föremål för utredning genom särskilda organ.

De sakkunnigas förslag till lag om ändrad lydelse av 59 § väglagen har i regel icke föranlett något särskilt yttrande från de hörda myndigheternas sida.

Sedan de över betänkandet infordrade yttrandena inkommit, är ärendet för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet.

Utskottet finner en omläggning av vägskattebördan i den riktning, som 1929 års vägsakkunniga föreslagit, vara starkt motiverad av billighetsskäl. Så gott som samtliga de myndigheter, som yttrat sig över de sakkunnigas förslag härutinnan, hava också tillstyrkt detsamma eller förordat ännu längre gående reformer i fastighetsägarnas intresse. Med hänsyn till nu rådande förhållanden inom jordbruksnäringen måste särskilt en snar jämkning av jordbruksfastigheternas vägskattebelastning anses vara av behovet påkallad. Då de sakkunnigas betänkande tydligen icke kan föranleda någon proposition till årets riksdag, kan den föreslagna ändringen i 59 § väglagen icke bli genomförd till den 1 januari 1934 på annat sätt än genom bifall till motionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till motionen II: 359, måtte för sin del antaga följande förslag till

LAG
om ändrad lydelse av 59 § lagen den 23 oktober 1891
angående väghållningsbesvärets utgörande på
landet.

Häri genom förordnas, att 59 § lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

59 §.

Vägskatten utgår efter vägfyrek med iakttagande därav:

a) att fastighet påföres en vägfyrek för varje tvåhundra kronor av taxeringsvärdet; samt

b) att inkomst påföres en vägfyrek för varje femton kronor därav;

dock med iakttagande att vad som icke uppgår till hel vägfyrek bortfaller.

Vägfyrktalslängd i — — — till vägstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1934.

Stockholm den 13 maj 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Gabrielsson, Granath, Tjällgren, J. Fritiof Gustafson, Dalberg, Elof B. Andersson* och *Alfred Andersson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Olsson* i Rödningsberg, *Andersson* i Löbbo, *Bengtsson* i Kullen, *Ericsson* i Sörsjön, *Danielsson* och *Gustafson* i Vimmerby.

Reservation

av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Granath, Dalberg, Alfred Andersson, Olsson* i Rödningsberg, *Andersson* i Löbbo och *Ericsson* i Sörsjön, som ansett, att utskottets utlåtande bort erhålla följande lydelse:

»Utskottet finner, att starka skäl blivit anförda för en omläggning av vägskattebördans nuvarande fördelning. Emellertid är enligt utskottets åsikt

möjligheten att på ett lyckligt sätt lösa frågan om införande av en ny lagstiftning rörande allmänna vägar i icke ringa mån beroende på hur vägskatten regleras. Dessa frågor torde därför om möjligt böra lösas i ett sammanhang. Då utskottet förväntar, att förslag till ny lagstiftning om allmänna vägar med det snaraste kommer att föreläggas riksdagen till prövning, anser utskottet, att lösningen av nu förevarande fråga till dess bör anstå.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 359 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»